

จุดเปลี่ยน : การสร้างสรรค์ใหม่ ๆ เพื่อสิ่งที่ยิ่งใหญ่ของคนตัวเล็ก ตัวน้อยในสังคมปักษ์ใต้

สุธารัตน์ รัตนคช¹

จำนวน ๑ จิตรนรินทร์. 2554. จุดเปลี่ยน : การสร้างสรรค์ใหม่ ๆ เพื่อสิ่งที่ยิ่งใหญ่
ของคนตัวเล็กตัวน้อยในสังคมปักษ์ใต้. สงขลา : โครงการจัดตั้งศูนย์อิสลาม
ศึกษาเพื่อการบูรณาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

หนังสือ จุดเปลี่ยน...ของ จำนวน จิตรนรินทร์ ได้สะท้อนถึงความพยายามอย่างแรงกล้า
ของผู้เขียนที่แสดงถึงความผูกพันทางใจกับพี่น้องชุมชนศรีทรา และเชื่อมโยงไปถึงพื้นที่อื่น ๆ
ทั้งที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม อันเกิดจากความคิดที่ไม่เห็นด้วยกับแผนพัฒนาภาคใต้
ที่ค่อย ๆ คืบคลานเข้ามาทาบทำลายหม้อข้าวและวิถีชีวิตอันสมถะเรียบง่ายของผู้คนบน
ดินแดนด้ามขวาน หนังสือเล่มนี้จึงมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงความรุ่มรวยและความเข้มแข็ง
ของพลังชุมชนที่จะนำไปสู่การสร้างจุดเปลี่ยนสำคัญของชีวิตในสังคมปักษ์ใต้ในอนาคต

หนังสือจุดเปลี่ยน...ผู้เขียนได้รวบรวมเนื้อหาไว้ 9 เรื่องด้วยกัน ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้
การปฏิบัติร่วมกัน และกลั่นกรองถ้อยคำผ่านพลังศรัทธาลักตื้นสู่พลังสร้างสรรค์ เพื่อเป็น
หนึ่งในกระบอกเสียงให้กับคนตัวเล็กตัวน้อย เนื้อหาแต่ละส่วนแม้จะมีความแตกต่างกันไป
ตามบริบทของเรื่อง แต่ผู้เขียนสามารถสื่อให้ทุกเรื่องราวเชื่อมโยงกันได้อย่างลงตัว ด้วยลีลา
การเขียนที่แสดงถึงความรู้สึกร่วมจากประสบการณ์จริง หากใครได้อ่านเชื่อว่าคงวางหนังสือ
เล่มนี้ไม่ลง จนกว่าจะร่วมเดินเรื่องไปตามท่วงทำนองของผู้เขียนจนจบสิ้น และคงอดรู้สึก
สะเทือนใจไม่ได้ เพราะสิ่งสำคัญที่แฝงไว้ในเนื้อหาคือประสบการณ์จริงของชีวิตที่เกิดขึ้น
บนผืนแผ่นดินด้ามขวาน ทั้งภัยพิบัติจากธรรมชาติ สงครามกลางเมืองของสามจังหวัด
ชายแดนใต้ ที่ร้ายกว่าสิ่งอื่นใด คือภัยจากแผนการพัฒนาภาคใต้ เป็นภัยพิบัติจาก
แผนพัฒนาเชิงนโยบายที่ได้ก่อตัวชัดเจนขึ้นทุกขณะ ด้ามขวานทั้งหมดกำลังจะกลายเป็น
นิคมอุตสาหกรรมแห่งใหม่ที่ตั้งอยู่บนน้ำตาของชาวบ้าน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาไทยคดีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

หากพิจารณาด้านเนื้อหาของหนังสือจุดเปลี่ยนเล่มนี้ พบว่าผู้เขียนได้นำเสนอเนื้อหาที่เต็มไปด้วยลีลาของชีวิตที่ทุกคนพร้อมจะต่อสู้เพื่อปกป้องผืนแผ่นดินมาตุภูมิของตนไว้ตั้งแต่บทแรกสำนึกจากแผ่นดินเนื้อหาที่ผู้เขียนกลั่นกรองออกมาอย่างกะทัดรัด ทุกตัวอักษรมีความหมาย ซึ่งบอกให้ทุกคนได้รู้ถึง "ความสำนึกรักหวงแผ่นดิน วิถีศาสนา วัฒนธรรมที่พร่ำสอนถ่ายทอด การปฏิบัติให้เห็นของบรรพชนผู้ล่วงลับไปแล้ว อันแสดงถึงความเป็นธรรมแห่งวิถีเสรีภาพท้องถิ่น" ความลุ่มลึกของเนื้อความที่ผู้เขียนสื่อผ่าน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ลูกหลานในวันนี้ได้สำนึกถึงแผ่นดินเกิด ให้ทุกคนมีความหวัง เรื่องราวต่างๆ ที่ถ่ายทอดออกมาจึงแผ่ไปด้วยแนวทางชี้แนะ การกระตุ้นเตือน ที่ถูกสอดแทรกไว้อย่างกลมกลืน พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงพลังชุมชนอันเป็นป้อมปราการมองผ่านตัวบุคคลในเรื่องอย่างเปาะเต๊ะ ในเรื่องมะกับมะ เด็กหนุ่มลึบปีที่ถูกถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการก้าวเดินสู่แนวทางศาสนา "เปาะเต๊ะรู้สึกว่ามีตัวเองเข้าหากาศสนาชีวิตตนเองก็มีแต่สิ่งดี ได้พบคำแนะนำหรือช่องทางดี ได้ทำกิจกรรมดีที่ให้ประโยชน์ต่อคนอื่นและตัวเองก็มีความสุขด้วยการรวมเครือข่ายชุมชนศรัทธาใช้ศาสนานำการพัฒนาเปาะเต๊ะฟังแล้วรู้สึกว้าวใจทันที" จากคำพูดเหล่านี้สื่อให้เห็นว่าความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้หลายครั้ง ไม่ได้ใช้หลักความเข้าใจบริบทของชุมชน เมื่อใช้การเมืองนำยิ่งทำให้เหตุการณ์บานปลาย แต่เมื่อพูดถึงการใช้หลักศาสนานำก็เหมือนการใช้วิถีชีวิตของชาวจังหวัดชายแดนใต้ปกติมานำการแก้ปัญหา ซึ่งคนส่วนใหญ่เข้าถึงและเข้าร่วมได้ ทั้งนี้ผู้เขียนได้นำเสนอและแสดงภาพของชาวบ้านที่ประกอบกิจกรรมพัฒนาต่างๆ ที่ชาวบ้านในชุมชนแต่ละกลุ่มทำอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิต การสอนตาติกา กีรออาตี กิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง การออมทรัพย์ หรือกลุ่มสวัสดิการ ผ่านความคิดของเปาะเต๊ะว่า เหล่านี้เป็นพลังแบบใหม่ที่เกิดขึ้นอยู่แทบทุกพื้นที่เป็นพลังแนวราบที่กว้างขวางแทนการพูดถึงโครงสร้างการปกครองรูปแบบต่างๆ ส่งลมมาให้ประชาชนปฏิบัติ ซึ่งสุดท้ายแล้วก็เกิดความขัดแย้งแตกแยกกันเองระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่กลายเป็นเหยื่อของความขัดแย้ง

เช่นเดียวกับเนื้อเรื่องปฏิบัติธรรมและทำนาที่แสดงพลังชุมชนมองผ่านผู้ใหญ่บ้านกำปั่นและโต๊ะอิหม่ามบ้านสามยอด ผู้เขียนได้สื่อให้เห็นถึงปัญหาข้าวที่นับวันจะถูกเปลี่ยนสถานะจากความร่ำรวยเป็นความขาดแคลนทุกขณะ ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้จากการที่ชาวนาถูกทำให้กลายเป็นอาชีพที่มีปัญหามากในสังคมไทย อาชีพชาวนาถูกสร้างให้มาควบคู่กับภาระหนี้สินและความยากจน อันเนื่องมาจากขาดการดูแล และการมองภาคอุตสาหกรรมสำคัญกว่าข้าวที่

คนไทยต้องกินเป็นอาหารหลักอยู่ทุกวัน เรื่องราวเหล่านี้จึงถูกถ่ายทอดผ่านสายตาของอิหม่าม ยาโก๊ะผู้ที่ฝากวิถีชีวิตไว้กับการทำนา ผู้ที่ใช้ความพยายามเกินครึ่งชีวิตพอๆ กับการปฏิบัติภารกิจทางศาสนา ในฐานะโต๊ะอิหม่ามจึงมีหน้าที่อันยิ่งใหญ่ที่จะนำชาวบ้านทำมา ส่วนนายมะดก มาริริง ผู้ใหญ่บ้านกำนันที่พยายามพลิกฟื้นนาร้างให้มีผลผลิตข้าวขึ้นมาให้ได้ เพราะไม่ยอมยากให้ผืนแผ่นดินดีเหมาะกับการทำนากลายเป็นนาร้างตลอดไป รวมทั้งความหวังเพื่อให้อนุได้อยู่ และพัฒนาบ้าน สิ่งที่คุณเขียนได้สื่อออกมา นั่นคือพลังอันยิ่งใหญ่ของอิหม่ามผู้ที่ไม่ยอมจำนนต่ออุปสรรค การพยายามพลิกฟื้นนาร้างจนกลายเป็นหมู่บ้านที่อุดมสมบูรณ์ ความตั้งใจของโต๊ะอิหม่ามบวกกับความหวังของชาวบ้าน คือที่มาของความหวัง แต่ความจริงแล้วทุกอย่าง เป็นเหมือนกุศโลบายที่กินได้ของโต๊ะอิหม่ามก่อนจะนำพาชาวบ้านสู่ชุมชนดีกว่า ซึ่งเป็นแนวทางในการทำให้ศาสนาอยู่ในจิตใจวิญญาณ อยู่ในจิตใจของชาวสามยอด มีการใช้ศาสนาเป็นตัวกำกับกิจกรรมทุกอย่างหรือการพัฒนาทุกด้าน เช่นเดียวกับที่ผู้ใหญ่บ้านกำนันได้พยายามดึงชาวบ้านออกจากระบบโรงงานมาพลิกฟื้นนาข้าว สิ่งที่สื่อผ่านแววตาของผู้ใหญ่บ้านคือ "พอมีข้าวปลามา ก็มา" ภาพที่ปรากฏชัดคือ การพยายามผันคนเข้าสู่ระบบโรงงานไม่ได้มีผลดีอะไรค่าแรงไม่พอค่ากินค่าอยู่ ทั้งที่ในหมู่บ้านมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ วิถีชีวิตแบบพึ่งพิงธรรมชาติจะมีความยั่งยืนมากกว่าฝากชีวิตไว้กับโรงงาน สิ่งที่คุณเขียนสื่อออกมา ก็คือ "การฟื้นฟูนาร้างบ้านกำนันเป็นต้นแบบสำคัญของการพัฒนาชุมชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ เพราะเมื่อฟื้นนา ข้าวมา คนก็มา ปลา ก็มา พลังชุมชนมา เราได้ทุกอย่างกลับคืนมา และ ภูมิปัญญาต่าง ๆ ก็จะสืบสานต่อยอด ถ่ายทอดกันต่อไปได้ อีกทั้งหมู่บ้านก็จะมีอนาคตที่จะอยู่อย่างยั่งยืน" สิ่งเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงพลังชุมชนโดยแกนนำของผู้นำท้องถิ่นที่ก่อรูปก่อร่างชัดเจนขึ้นทุกขณะ

รวมทั้งเรื่องนวัตกรรมใหม่ที่แสดงถึงปัญญาและความเข้าใจปัญหาของผู้นำท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นหนึ่งในสี่เสาหลักของชุมชน เรื่องราวของผู้ใหญ่บ้านมะละแง้งกับยาโก๊ะ จึงถูกถ่ายทอดออกมาให้เห็นถึงรูปแบบของความพยายามในการนำที่น้องเข้าสู่การพัฒนที่ชาวบ้านร่วมคิดค้นและพยายามกำหนดอนาคตตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการก่อตั้งกลุ่มอภิมหัพย์ ร้านลอยฟ้า ศูนย์ฝึกอาชีพ และระบบสิ่งแวดล้อมที่ชาวบ้านบริหารจัดการเอง นวัตกรรมใหม่ที่ถูกสร้างขึ้น จึงกลายเป็นชีวิตใหม่ของคนในชุมชน

โลกบนบ่าของผู้หญิงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สะท้อนถึงมิติของผู้หญิงในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่ถูกมองข้าม ในสังคมไทย จากคำกล่าวที่ว่าผู้หญิงชายแดนใต้เปรียบเหมือน

"นาร้าง" ซึ่งถูกคาดหวังจากครอบครัวและศาสนาสูงมาก แต่ขาดแคลนทรัพยากรและการหนุนช่วย โดยเฉพาะท่ามกลางสถานการณ์ความรุนแรงทำให้ผู้หญิงในชายแดนใต้ต้องรับภาระหนักมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความคับแค้นหรืออะไรก็ตามแต่การที่ผู้หญิงในจังหวัดชายแดนใต้ที่อยู่ในภาวะสงครามกลางเมืองและต้องเผชิญกับสงครามชีวิต จากการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวและเลี้ยงดูสมาชิกใหม่ของสังคม ทุกอย่างล้วนสื่อให้เห็นถึงภาระอันหนักอึ้งบนบ่าของพวกเธอทั้งสิ้น แต่กระนั้นสิ่งที่สะท้อนออกมาได้อย่างน่าชื่นชมก็คือ "การไม่ยอมแพ้" เพราะพวกเธอต้องดูแลสมาชิกใหม่ของสังคมให้เป็นคนดีให้จงได้ จากเนื้อความที่กล่าวว่า ในช่วงห้าปีมานี้พวกเธอมีผลงานการตั้งกลุ่มพัฒนาให้เกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มออมทรัพย์จำนวนมากที่เกิดขึ้น เพื่อช่วยเหลือกันในชุมชน หรือเครือข่ายกลุ่มอาชีพหารายได้เสริม รวมกลุ่มสวัสดิการ ดูแลทุกข์สุขเจ็บไข้ได้ป่วย สิ่งเหล่านี้คือพลังเข้มแข็งของพวกเธอ เพราะสิ่งที่พวกเธอยึดมั่นเป็นทางเช่นเดียวกันคือ การใช้ศานา นำทาง ความรัก ความเสียสละ ความอดทน การให้อภัย แบ่งปันแล้วในชุมชนของพวกเธอ

3 เรื่องสุดท้ายของหนังสือเล่มนี้ เริ่มจากการ...ถอดสลักนิรภัย ทั้งผลลึกลับ...ชะตากรรมชุมชน...คนใต้ และต่อสู้ด้วย...คำประกาศ...จุดเปลี่ยน 3 เรื่องนี้ล้วนแสดงถึงสถานการณ์ที่กำลังปะทุบนดินแดนด้ามขวาน อันเนื่องมาจากโครงการพัฒนาขนาดใหญ่จากภายนอกที่กำลังถาโถมเข้ามาในรูปแบบของอุตสาหกรรมหนัก ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช หลายแห่งถูกกำหนดให้เป็นที่ตั้งของเขื่อน โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ โรงกลั่นน้ำมัน ท่าเรือน้ำลึก บีโตร์เคมิ ฯลฯ โดยผู้มีอำนาจไม่ได้สนใจผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ทุกชีวิตบนพื้นที่นั้นแต่อย่างใด เนื้อหาใน 3 บทสุดท้ายที่ผู้เขียนสะท้อนออกมาจึงทำให้เห็นถึงความอยุติธรรมที่เกิดขึ้นกับเจ้าของพื้นที่ที่เป็นผู้บุกเบิกทำกินเพื่อยังชีพมาหลายชั่วอายุคน มีวิถีชีวิตอยู่กับธรรมชาติที่พวกเขาเหล่านั้นเรียกว่า "บ้าน" สิ่งที่คุณเขียนพยายามสื่อออกมาให้ทุกคนได้รับรู้กลับเป็นความรู้สึกที่น่าสะเทือนใจที่ชาวบ้านในสามจังหวัดชายแดนใต้ต้องเปลี่ยนสถานะตนเองจากผู้บุกเบิกเป็นผู้ถูกรุก เมื่อพื้นที่ที่พวกเขาทำกินและสืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษกลายเป็นพื้นที่ทับซ้อนของอุทยานแห่งชาติ พื้นที่ที่เคยเป็นหม้อข้าวต้องกลายเป็นเขตแดนหวงห้าม และนอกจากนี้ผู้ร่วมชะตากรรมกรณีผู้ประสบภัยพิบัติสินามิที่ต้องโดนกระหน่ำซ้ำสองจากภัยนโยบาย เมื่อพวกเขาต้องถูกห้ามไม่ให้ไปสร้างบ้านในที่ดินเดิม แต่กระนั้นพวกเขาก็ไม่ยอมจำนน ทั้งยังร่วมกันหาแนวทางในการพึ่งตนเอง ร่วมกันสร้างฐานองค์กรชาวบ้านขึ้นรองรับเพื่อช่วยเหลือกันเคลื่อนไหวกว้างไกลในรูปแบบของเครือข่ายฯ

พลังการต่อสู้ของคนตัวเล็กตัวน้อยที่สื่อออกมาเป็น "พลังที่ไม่ย่อท้อและยอมจำนนให้กับความอยุติธรรม" และในเรื่องชะตากรรม ชุมชนคนได้นี้เองที่ผู้เขียนพยายามเปิดหน้ากากรายของผู้ร้ายในคราบผู้ดีที่ถูกเรียกว่า นิคมอุตสาหกรรมใหม่ การอ้างเม็ดเงิน การอ้างความเจริญ การกอบโกยผลประโยชน์จากทรัพยากรอย่างไม่ลืมหูลืมตา แต่ผลที่ชาวบ้านได้รับคือการสูญเสีย ทรัพยากรพัฒนาอย่างที่กำลังอ้าง เพราะนอกจากทรัพยากรที่ถูกกลืนกินแล้ว ยังเกิดผลกระทบจากมลพิษ วิธีชีวิตผู้คนนับหมื่นนับแสนก็ต้องเปลี่ยนไป ไร้ที่อยู่อาศัย ไร้ที่ทำกิน

ผู้เขียนได้สื่อทุกเรื่องราวเป็นตัวอักษรได้อย่างแยบยล ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ทุกชีวิตของพี่น้องสามจังหวัดชายแดนใต้ และพี่น้องอื่นๆ ที่รับผลกระทบจากนโยบายรัฐ การทวงถามถึงความยุติธรรม ภาพพลังการต่อสู้ของคนตัวเล็กตัวน้อยที่อยู่เบื้องหลังกู้อำนาจไปเพื่อกระตุ้นเตือนผู้มีอำนาจที่อยู่บนยอด พีระมิด คำประกาศ...จุดเปลี่ยนจึงถูกกำหนดขึ้นอย่างท้าทาย โดยการย่ำเตือนในบทสุดท้ายเพื่อให้มองเห็นภาพหน้าตาของพี่น้องชายฝั่งอันดามันที่บอบช้ำด้วยภัยนโยบายมากกว่าภัยสึนามิ ภาพของพี่น้องจากสามจังหวัดชายแดนใต้ที่ตกอยู่ในภาวะสงครามกลางเมืองที่เป็นผลมาจากภัยพิบัติเชิงโครงสร้าง พี่น้องชาวใต้เกือบทุกพื้นที่ต้องประสบเคราะห์กรรมจากภัยพิบัติจากแผนพัฒนาเชิงนโยบาย แต่ทุกภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้ถูกแผ้วถางจากพลังชุมชนที่รวมกันเป็นเครือข่าย เพื่อต่อสู้แสดงจุดยืนของตัวเองที่จะไม่เอาแผนพัฒนาอภิมาโพรเจกต์ใด ๆ ทั้งสิ้น และความยุติธรรมที่กำลังถูกหวงคืนจากทุกเครือข่ายที่รวมตัวกัน

แม้วันนี้สถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนใต้จะยังไม่สงบลง แต่พลังของชุมชนคนตัวเล็กตัวน้อยที่มุ่งมั่นในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและยืนอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาช่วยเหลือกันเอง สิ่งที่เป็นแกนหลักในการยึดทุกคนเอาไว้ก็คือหลักศาสนา เพราะเป็นสิ่งที่ทุกคนศรัทธาในการนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยเฉพาะกลุ่มเครือข่ายชุมชนศรัทธาเท่านั้น หากยังมีกลุ่มอนุรักษ์ชายฝั่งประมงพื้นบ้าน กลุ่มเหยี่ยวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรง กลุ่มคนไทยพลัดถิ่น กลุ่มไร้ที่ทำกิน ฯลฯ และมีการรวมกันเป็นเครือข่าย เพื่อสร้างพลังต่อรองเพื่อการมีที่ดินทำกิน ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ปราศจากมลพิษ เพราะทุกพื้นที่คือ "บ้าน" คือ "หม้อข้าว" ของพวกเขาและลูกหลาน ฉะนั้นภาพของพลังการต่อสู้เพื่อปกป้องสิ่งที่พวกเขาเรียกว่าบ้านจึงปรากฏชัดเจนขึ้น เพชรเกษม 41 จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยบอกเล่าเรื่องราวผ่านกระบอกเสียงของคน

ตัวเล็กตัวน้อย เมื่อได้ยินวลีว่า "ปฏิบัติการ เพชรเกษม 41" หลายคนฟังแล้วคงไม่เข้าใจว่าคืออะไร แต่เมื่อมีประโยคขยายว่า "คนได้ข้อกำหนดอนาคตตัวเอง" ก็คงจะรู้ได้ทันที กิจกรรมที่ทำก็คือ เครือข่ายภาคประชาชนทุกจังหวัดในภาคใต้จะมารวมตัวกันที่ถนนเพชรเกษม 41 ชุมพรเพื่อบอกต่อรัฐบาลใหม่และสาธารณชนทั่วไปว่าคนภาคใต้ไม่เห็นด้วยกับแผนพัฒนาภาคใต้ที่จัดทำโดยบริษัทที่ปรึกษาซึ่งได้รับการสนับสนุนผ่านทางธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) เพราะเป็นโครงการเมกะโปรเจกต์ที่ตอบสนองทุนต่างชาติที่เป็นอุตสาหกรรมหนัก เช่น นิคมอุตสาหกรรมปิโตรเคมี โรงถลุงเหล็กต้นน้ำ สะพานเศรษฐกิจที่เน้นการขนส่งน้ำมันและผลผลิตต่อเนื่อง ท่าเรือน้ำลึก โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ถ่านหิน ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการเดิมของนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดที่ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนประชาชนลุกขึ้นมาเรียกร้อง ดังที่เป็นข่าวมาตลอดในช่วง 5-6ปีมานี้ เครือข่ายประชาชนมีความเชื่อว่า โครงการพัฒนาจะต้องทำไปเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่และตามศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ไม่ใช่เพื่อตอบสนองทุนข้ามชาติ และทำลายฐานชีวิตของคนท้องถิ่น เครือข่ายจึงเคลื่อนไหวเพื่อข้อกำหนดอนาคตของตนเอง เพื่อการพึ่งตนเองและเป็นอิสระ

หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์โดยโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาเพื่อการบูรณาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งเป็นโครงการบริการวิชาการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับวิถีและอัตลักษณ์ของชุมชน ภายใต้แนวคิดที่ว่า "ใช้หลักศาสนา สร้างศรัทธา เพื่อพัฒนาชุมชน จังหวัดชายแดนใต้" เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากข้างล่างที่สามารถหนุนเนื่องการแก้ไขปัญหาเชิงนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมาโครงการจัดตั้งศูนย์อิสลามศึกษาเพื่อการบูรณาการร่วมศึกษาและมีการปฏิบัติการร่วมกับชุมชนเครือข่ายต่าง ๆ เหล่านี้ได้เป็นอย่างดีเป็นอย่างมาก และแม้ว่าเส้นทางในการแก้ไขปัญหาจะยังอีกยาวไกล แต่หนังสือได้บอกกับเราทุกคนแล้วว่า "พลังของคนตัวเล็กตัวน้อยได้ก่อตัวขึ้นแล้วอย่างช้าๆ ทว่ามั่นคงและพร้อมจะก้าวสู่กับการรุกรานอย่างทรหด และมั่นคงร่วมกันของเราทุกคน